

Nationaal Archief
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Nummer Toegang: 2.05.286

**Inventaris van het archief van het
Nederlandse Gezantschap in Spanje
(Madrid), (1888) 1939-1954**

Versie: 26-11-2024

SSA-BZ

Nationaal Archief, Den Haag 2008

This finding aid is written in Dutch.

I N H O U D S O P G A V E

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Materiële beperkingen.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
De erkenning van Franco-Spanje, 1938-1939.....	7
Diplomatieke vernedering.....	8
Vluchtelingen zorg.....	9
Toelating tot de Verenigde Naties.....	10
Culturele betrekkingen na de Tweede Wereldoorlog.....	12
Handelsbetrekkingen.....	13
OVERZICHT CHEFS DE POSTE EN PERSONEEL.....	13
Chefs de Poste.....	13
Gezantschapsraden.....	14
Gezantschapssecretarissen.....	14
Kanseliers.....	14
Handelssecretarissen.....	14
Attachés.....	14
BILATERALE VERDRAGEN 1939-1954.....	15
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	15
De verwerving van het archief.....	16
Inhoud en structuur van het archief.....	17
Selectie en vernietiging.....	17
Ordening van het archief.....	17
Verwant materiaal.....	18
Beschikbaarheid van kopieën.....	18
Afgescheiden archiefmateriaal.....	18
Publicaties.....	18
 Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	 19
A. INVENTARIS (1888) 1939-1951.....	19
I STUKKEN VAN ALGEMENE AARD.....	19
II STUKKEN BETREFFENDE BIJZONDERE ONDERWERPEN.....	19
SOCIALE EN CULTURELE ZAKEN (CODE A).....	19
CONSULAIRE AANGELEGENHEDEN (CODE C).....	20
DECORATIES EN HANDELSBELANGEN (CODE D).....	22

ECONOMISCHE AANGELEGENHEDEN (CODE E).....	23
FINANCIËLE ZAKEN (CODE F).....	24
GEZANTSCHAPSZAKEN (CODE G).....	25
LUCHTVAART (CODE L).....	26
MILITAIRE ZAKEN (CODE M).....	27
DIVERSE AANGELEGENHEDEN BETREFFENDE NEDERLANDERS (CODE N).....	27
POLITIEKE AANGELEGENHEDEN (CODE P).....	29
SCHEEPVAART (CODE S).....	31
B. INVENTARIS PERIODE 1952-1954.....	33
I STUKKEN VAN ALGEMENE AARD.....	33
II STUKKEN BETREFFENDE BIJZONDERE ONDERWERPEN.....	33
'ALGEMEEN' (CODE 0).....	33
ORGANISME (CODE 1).....	33
PROTOCOL (CODE 2).....	34
JURIDISCHE AANGELEGENHEDEN (CODE 3).....	34
AANGELEGENHEDEN VAN OPENBARE ORDE, OPENBARE ZEDELJKHEID, OPENBARE GEZONDHEIDSZORG, OPENBARE VEILIGHEID, VOLKSHUISVESTING, LEEFMILIEU (CODE 4).....	35
WATERSTAAT, VERKEER EN VERVOER, VERBINDINGEN EN ELEKTRONICA (CODE 5)....	36
ECONOMIE, MIGRATIE, ARBEID (CODE 6).....	36
SOCIALE AANGELEGENHEDEN (CODE 7).....	36
CULTURELE AANGELEGENHEDEN (CODE 8).....	37
STAATSKUNDE, LANDSVERDEDIGING, INTERNATIONALE ORGANISATIES (CODE 9)....	37
a. Binnenlandse staatskunde.....	37
b. Buitenlandse betrekkingen.....	37
c. Militaire verdediging.....	37
INTERNATIONALE ECONOMISCHE EN ARBEIDSORGANISATIES (CODE 996).....	38
INTERNATIONALE CULTURELE- EN WETENSCHAPPELIJKE ORGANISATIES (CODE 998)	38

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Nederlands Gezantschap/Ambassade in Spanje (Madrid)

Periodisering:

archiefvorming: 1939-1954

oudste stuk - jongste stuk: 1888-1954

Archiefbloknnummer:

Z207

Omvang:

218 inventarisnummer(s) ; 6,10 meter

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands. Een deel is gesteld in het Spaans.

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven, getypte en gedrukte documenten, geen bijzondere handschriften.

Archiefdienst:

Nationaal Archief

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

Gezantschap in Spanje (Madrid)

Samenvatting van de inhoud van het archief:

Het archief van het Gezantschap te Spanje (1939-1954) bevat stukken betreffende de organisatie in Madrid, de afzonderlijke consulaten en het consulaat-generaal in Tanger, protocollaire zaken, registraties van Nederlanders, stukken in verband met Spaanse politieke-, juridische en sociale aangelegenheden en dossiers inzake internationale betrekkingen.

Te vinden zijn brieven en rapporten inzake onderwerpen als de Spaanse inzending voor de herdenking van de vrede van Munster in 1948, de evacuatie van Nederlandse joodse vluchtelingen in de Tweede Wereldoorlog, de erkenning van de Franco-regering door Nederland en de binnen- en buitenlandse oppositie tegen het bewind van Franco.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Deels openbaar, deels beperkt openbaar (A).

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent geen beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van kwetsbare of slechte materiële staat.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Nederlands Gezantschap/Ambassade in Spanje (Madrid), nummer toegang 2.05.286, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Ambassade Spanje, 2.05.286, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

DE ERKENNING VAN FRANCO-SPANJE, 1938-1939

In de periode 1936-1939 woedde in Spanje de burgeroorlog. De republikeinse regering had in de voorafgaande periode weinig aandacht besteed aan buitenlandse betrekkingen. De enige vertegenwoordiging van Nederland bestond dan ook uit een Duitser, F. Schlosser. Zelfs nog in 1946, toen volgens een VN-resolutie alle gezanten uit Spanje teruggeroepen dienden te worden, waren er slechts vijf landen die aan die oproep gehoor konden geven. Andere landen hadden geen vertegenwoordiging van enige rang in Spanje.

Gedurende het jaar 1938 boekte generaal Franco, leider van de nationalistische tegenregering, grote successen op de republikeinen en veroverde steeds grotere delen van het land. Uit economische overwegingen werd het interessant contact met hem te leggen, als waarschijnlijke winnaar van de burgeroorlog. Naast Schlosser, die bij de republikeinse regering in Barcelona verbleef, stuurde de Nederlandse regering jhr.mr. W.E. van Panhuys als 'agent' naar het Franse St. Jean de Luz, om de belangen bij Franco te behartigen. De nationalistische regering van Franco in Burgos had enkele economische troeven in handen, waaronder de handel in erts. Franco weigerde handel toe te staan tussen Spanje en landen die zijn regering niet erkend hadden. Daarom besprak het Nederlands agentschap in St. Jean de Luz in mei 1938 met de nationalistische regering op welke manier Nederland over kon gaan tot erkenning van het nationalistische regime, waarbij de keus bestond tussen de facto-, de jure-erkenning of een geheimgehouden belofte tot de jure-erkenning¹. Officieel erkende Nederland alleen de Republikeinse regering in Barcelona als regering van Spanje. Een de jure-erkenning van de tegenregering van Franco was dus uitgesloten. Nederland wilde eigenlijk het voorbeeld van Groot-Brittannië, dat handel mocht voeren met Franco-Spanje, volgen maar de regering in Londen ontkende dat ze Franco de facto erkend had en gaf geen informatie over de aard van haar overeenkomst met Franco.

Franco-Spanje stelde zich zelfbewust op. Bij de onderhandelingen met Nederland verwezen de nationalisten er zelfs naar dat franquistisch Spanje een groter oppervlak had dan Nederland, en toonden ze vertrouwen in de goede afloop van de oorlog. In dat opzicht hoefden ze niks te pikken van andere landen en vonden ze een 'agent'

---

1 Archief Ministerie van Buitenlandse Zaken, gezantschap Madrid (1888) 1939-1954, inv nr 676, J. Schröder aan de Directeur Handelsaccorden in Den Haag, St. Jean de Luz, 2-5-1938 en 'Besprekingen te Burgos op dinsdag en woensdag 3 en 4 mei' betreffende de mogelijkheden tot erkenning.

eigenlijk te weinig. In de praktijk accepteerden ze echter wel agenten, zolang de de facto erkenning openbaar was. Ze hielden echter wel een economische slag om de arm; er werd met nadruk op gewezen dat een de facto-erkenning en het uitwisselen van agenten niet betekende dat de commerciële betrekkingen normaliseerden.

In de loop van juli 1938 kwam er een verklaring tot stand welke een de facto-erkenning van het Franco-regime inhield waar beide partijen mee in konden stemmen. De handel met Franco-Spanje was gered, terwijl Nederland zich niet had verplicht tot een de jure-erkenning van Franco-Spanje. Ongeveer een maand voor het beëindigen van de burgeroorlog door de overwinning van Franco, werd de regering van Franco door Nederland de jure erkend en werd jhr. Van Panhuys, die tot die tijd als agent vanuit St. Jean de Luz had gewerkt, tijdelijk zaakgelastigde bij de Spaanse regering, waar al vrij snel C.H.J. Schuller tot Peursum aankwam als gezant. Van Panhuys werd de tweede man van het gezantschap.

DIPLOMATIEKE VERNEDERING

Tijdens WO II was het de taak van de gezant om de Nederlandse regering op de hoogte te houden van Franco's houding tijdens de oorlog, waarbij de grootste vraag was of hij mee zou doen aan de strijd van de As-mogendheden of dat hij neutraal zou blijven. Deze missie werd bemoeilijkt doordat de Duitse gezant de Spaanse regering onder druk zette om de gezantschappen van de door Duitsland veroverde gebieden weg te pesten². De Duitse delegatie probeerde zo de Nederlandse regering zover te krijgen dat Nederland zijn vertegenwoordiging terugriep. Uiteindelijk gebeurde dit niet, maar er werd wel rekening mee gehouden: het ministerie in Den Haag had Zweden al bereid gevonden de Nederlandse belangen te behartigen mocht, de gezant teruggetrokken worden³. Het was de verdienste van Schuller tot Peursum dat hij zich niet weg liet pesten en jarenlang protocollaire vernederingen slikte om het gezantschap draaiende te houden, ten behoeve van het nuttige werk dat gedaan kon worden voor de Nederlandse vluchtelingen in Spanje. De vertegenwoordigingen van België, Noorwegen, Polen, Joegoslavië en Griekenland werden wel teruggeroepen⁴.

De pesterijen begonnen na het overlijden van de verbannen koning Alfonso XIII. Voor de kerkelijke eredienst die in verband met het overlijden werd gehouden, werd de Nederlandse diplomatieke vertegenwoordiging niet uitgenodigd. Het was het startsein voor een reeks van officiële gelegenheden waarbij de Nederlandse gezant

---

2 Kersten, A.E., Buitenlandse Zaken in ballingschap. Groei en verandering van een ministerie 1940-1945 (Nijmegen, 1981), 184-185

3 archief BZ, gez. Madrid, Van Kleffens aan Schuller tot Peursum, gezant te Madrid, Londen 19-5-1941

4 Kersten, Buitenlandse Zaken in ballingschap, 186-187

niet welkom was. Ook kreeg hij in plaats van de Spaanse minister van Buitenlandse Zaken alleen maar de Secretaris-generaal als hoogste regeringsfunctionaris te spreken.

Toen echter de kansen voor de As-mogeheden begonnen te keren, koos Franco eieren voor zijn geld. Spanje verstevigde zijn onafhankelijke en neutrale positie en haalde de diplomatieke contacten aan om zich politiek staande te kunnen houden na de oorlog. Rond kerst 1943 werd de achtergestelde positie van Nederland en de andere door Duitsland bezette gebieden ongedaan gemaakt tijdens het afscheidsbanket van de Egyptische gezant ⁵. Tegen de tijd dat Schuller tot Peursum op het punt stond van post te wisselen, werd hij weer met alle eerbij ontvangen en bleken de Spanjaarden veel eerbied gehad te hebben voor koningin Wilhelmina tijdens haar verblijf te Londen ⁶.

VLUCHTELINGENZORG

Tijdens de oorlog probeerden veel vervolgd en verzetsstrijders via Spanje naar vrij gebied te vluchten. Uit Nederland kwamen vluchtelingen, die doorreisden naar Noord- en Zuid-Amerika, en Engelandvaarders, die naar Groot-Brittannië wilden om daar dienst te nemen in het Britse leger. Het was mogelijk een doorreisvisum te bemachtigen, maar dit gold niet voor personen tussen de 18 en de 41 jaar ⁷. Deze personen, die illegaal de grens overstaken, werden aan de zuidkant van de Pyreneeën opgevangen door grenspatrouilles en in interneringskampen geplaatst.

De opvang van vluchtelingen was, wat Schuller betreft, een zaak van het consulaat-generaal. Vanuit het gezantschap werd wel door gezantschapsraad Van Panhuys toezicht gehouden op het consulaat-generaal en de werkzaamheden ten behoeve van vluchtelingen, maar die controle was niet erg strikt. Het gezantschap diende zich ervoor in te spannen dat de vluchtelingen zo snel mogelijk het kamp konden verlaten en naar vrij gebied konden gaan. Wegens gebrekkige coördinatie tussen het gezantschap en het consulaat-generaal verliep de hulp aan de vluchtelingen chaotisch. In tegenstelling tot geïnterneerden van andere nationaliteiten, kregen de Nederlanders in de kampen en gevangensissen weinig hulpgoederen, zoals kleding en voedsel, van het gezantschap. Ook bleven zij veel langer dan anderen in de kampen. Het Nederlandse gezantschap leek weinig begaan te zijn met het lot van zijn landgenoten in gevangenschap. Jongemannen die ontsnapten en op het gezantschap of het consulaat-generaal in Madrid papieren wilden bemachtigen om via Portugal naar Groot-Brittannië te gaan, werden met weinig eerbij behandeld en

---

5 archief BZ, gez. Madrid, inv. nr. 683, Schuller tot Peursum aan Van Kleffens, Madrid 18-12-1943

6 Ibidem, Schuller tot Peursum aan Van Kleffens Madrid 17-7-1945

7 Jong, L. de, Het koninkrijk der Nederlanden in de tweede wereldoorlog, deel 9 (Den Haag, 1979), 606

als 'brutale jongens' weggestuurd. Na een inspectiereis van de Nederlandse minister van Binnenlandse Zaken werd in 1943 de zorg voor de vluchtelingen gescheiden van de andere taken van het gezantschap en het consulaat-generaal⁸ en werden de betreffende diplomaten (Schuller tot Peursum, Van Panhuys en consul-generaal De Bruyn Tengbergen) bedreigd met overplaatsing. Wegens de precaire situatie van de vertegenwoordiging naar aanleiding van de Duitse protocollaire pesterijen kwam het daar echter niet van. De situatie was des te opmerkelijker omdat Nederland überhaupt een gezantschap had in Spanje, terwijl de andere landen, die protocollaire vernederingen niet hadden willen ondergaan en zich hadden teruggetrokken, wél adequate hulp aan hun gestrande landgenoten wisten te bieden.

Na afloop van de oorlog werd een onderzoek ingesteld naar het verloop van de vluchtelingenopvang in onder andere Spanje. De tendens van het onderzoeksrapport was dat de Nederlandse vertegenwoordiging in Spanje gefaald had: er was te weinig tact en persoonlijke belangstelling te bespeuren geweest bij de diplomaten die betrokken waren bij de hulpverlening aan uitgeweken landgenoten⁹.

TOELATING TOT DE VERENIGDE NATIES

Tijdens de naoorlogse besprekingen over de oprichting van de VN werd besloten dat staten met regimes die door buitenlandse strijdkrachten in het zadel waren geholpen, tegen de zin van de bevolking in, niet toegelaten zouden worden tot de VN of organisaties verbonden aan de VN. Er werd besloten dat dit ook voor Spanje gold, omdat Franco met Duitse en Italiaanse hulp de burgeroorlog zou hebben gewonnen. Ook speelde mee dat Spanje in de ogen van de internationale gemeenschap iets te veel met de fascistische vijand had geheuld en zich niet strikt neutraal had gehouden. Spanje ontkende dit in alle hevigheid en beriep zich op het non-interventiepact dat de Europese staten hadden gesloten met betrekking tot de Spaanse burgeroorlog, waaruit bleek dat de burgeroorlog uitgevochten was door Spaanse strijders. Ondanks de tegenwerpingen werd Spanje niet toegelaten tot de VN.

Het doel van de VN was het regime van Franco zo spoedig mogelijk te vervangen door een democratisch bewind. De mensenrechtensituatie in het land werd onder de loep genomen en naar aanleiding van dat onderzoek werd in december 1946 een resolutie aangenomen om de diplomatieke banden met Spanje te verbreken en het land uit te sluiten van de gespecialiseerde organen van de VN. Van Kleffens, de Nederlandse vertegenwoordiger bij de VN, was tegen de resolutie. Hoewel hij geen sympathie voelde voor het bewind, kon niet aangetoond worden dat Franco een gevaar voor de vrede was en dus moest het accepteren of verwerpen van zijn regime

---

8 Ibidem, 603-619 en Kersten, Buitenlandse Zaken in ballingschap, 186-187

9 Kersten, Buitenlandse Zaken in ballingschap, 435, noot 121

gezien worden als een Spaanse binnenlandse aangelegenheid. Van Kleffens zag juist heil in het handhaven van de diplomatieke betrekkingen, omdat zo nog enige controle uitgeoefend kon worden op Francos regime. Vooral het inmengen in binnenlandse aangelegenheden wilde Nederland ontmoedigen met het oog op zijn eigen 'politioenele acties' in Indonesië, die later veroordeeld zouden worden door de VN.

Hoewel Nederland zich onthield van stemming over de resolutie van 1946¹⁰, werd gezant Teppema toch vervangen door een tijdelijk zaakgelastigde, baron Van Voorst tot Voorst. Ondanks de uiteindelijke terugtrekking van Teppema, bleef de Spaanse pers positief tegenover Nederland (de Spaanse bladen spraken instemmend over de 'politioenele acties' in Indonesië als strijd tegen het 'rode en gele gevaar'), omdat Nederland had laten weten het niet eens te zijn met het voorstel en de daaruit volgende resolutie¹¹. Ook volgde Nederland het VN-beleid om Spanje te weren uit de gespecialiseerde organen, ondanks de nadelige gevolgen die dit had voor de handelsbetrekkingen tussen Nederland en Spanje. Zo werd een concessie voor een burgerluchtvaartverbinding tussen Amsterdam en Barcelona geweigerd.

De VS gingen eerst bilaterale militaire banden aan met Spanje. In ruil voor vliegbases leverde de VS wapens aan Spanje, leidde officieren op en ging handelsrelaties aan. Ook mocht Spanje vanaf 1948 van de Marshallhulp profiteren. De Westerse lidstaten van de NAVO waren hevig gekant tegen de Amerikaanse toenadering tot het ondemocratische Spanje. Volgens een verdedigingsstrategie zou de Atlantische verdediging steunen op Groot-Brittannië en Spanje als pijlers. Tegen de tijd dat de Russen daar zouden zijn, was het voor de andere Europese landen dan al te laat - vandaar o.a. de protesten van Frankrijk, dat de eigen verdediging gecompromitteerd zag. Het strategisch belang van de VS woog niet op tegen de politieke implicaties; immers, door het steunen van een fascistoïde regime, ondermijnde de VS het groeiende vertrouwen in de democratie in Europa. Daarbij vreesde West-Europa dat steun aan Franco de stijgende kansen op zijn omverwerping teniet zouden doen (zo leken de verbannen oppositiegroepen van de monarchisten en de socialisten zich te verenigen in Parijs). En Francos rechtvaardiging met verwijzing naar de ondermijnende positie van socialisten en communisten liep schade op door de succesvolle integratie van socialisten in de Italiaanse politiek. Nederland ondersteunde een onverminderde boycot van Franco's regime.

---

10 Archief BZ, gez. Madrid, inv. nr. 683, geheimcijfer telegrammen 5916 (11-12-1946) Teppema aan minister van Buitenlandse Zaken Van Boetzelaer van Oosterhout, 5925 (12-12-1946) Van Boetzelaer van Oosterhout aan Teppema, 5969 (14-12-1946) Van Boetzelaer van Oosterhout aan Teppema, 6048 (18-12-1946) Van Boetzelaer van Oosterhout aan Teppema, 6070-6072 (19-12-1946) Van Boetzelaer van Oosterhout aan Teppema

11 Ibidem, TZ Van Voorst tot Voorst aan Van Boetzelaer van Oosterhout, Madrid 28-3-1947

Het Nederlands beleid veranderde echter toen de Koude Oorlog vaste vormen aan begon te nemen en het fascistoïde regime van Franco een minder grote bedreiging voor de wereldvrede vormde dan de Sovjet-Unie en haar satellieten. Franco stond in dat conflict duidelijk aan de zijde van West-Europa.

Langzaamaan begon ook in de Nederlandse pers het idee wortel te schieten dat Spanje cruciaal was voor de verdediging van Europa en waarschuwde men ervoor de propaganda van de communisten te geloven, die Franco af bleven schilderen als een bondgenoot en geestverwant van Hitler. In 1952 ontstond er een breuk in het Europese socialistische blok over de vraag of Spanje buiten de VN gehouden moest worden (het eensgezinde 'ja' sneuvelde) en kon Spanje toetreden tot de UNESCO (UN Educational Scientific and Cultural Organization). In 1951 was er ook al weer een gezant naar Madrid gezonden, die in 1954 de status van ambassadeur kreeg.

CULTURELE BETREKKINGEN NA DE TWEEDE WERELDOORLOG

In zijn reportage aan het departement classificeerde Schuller het bewind van Franco als een schrikbewind. Het verzet tegen zijn regime werd echter ernstig geschaad door de buitenlandse steun die het kreeg. Deze steun kwam voornamelijk vanuit Groot-Brittannië dat, enerzijds uit vrees voor een door communisten gedomineerde Spaanse republiek en anderzijds vanuit strategische oogpunt met betrekking tot Gibraltar, de betrekkingen met Franco niet al te ernstig wilde verstoren.

Schuller tot Peursum en daarna Teppema hielden de minister van Buitenlandse Zaken na het aflopen van WO II nauwkeurig op de hoogte van het verzet tegen Franco zowel binnen als buiten Spanje door middel van een bijna tweewekelijkse rapportage ¹².

Naast de vele stukken met overwegend negatieve tendens over Franco's regime, was Nederland tegelijkertijd bezig met de charmes van met name Andalusië te ontdekken. Tussen de politieke commentaren op Franco's dictatuur, schitterden reisverslagen over stierengevechten en markten in pittoreske Zuid-Spaanse stadjes.

Ook bestond er een wederzijdse interesse voor religieuze groepen. De Spaanse correspondent in Amsterdam, Carlos Delgado Olivares, bracht de positie van de Nederlandse katholieken in beeld (op zijn opmerking dat de Nederlandse katholieken in aantal toenamen, maakte de gezant een notitie of die gegevens gecontroleerd konden worden), terwijl Nederlandse kranten aandacht schonken aan de achtergestelde positie van protestanten in Spanje. Het katholicisme was de officiële staatsgodsdienst en protestanten werden meer dan eens gedwarsboemd in het belijden van hun geloof, wat grote verontwaardiging teweegbracht in Nederland.

HANDELSBETREKKINGEN

De Nederlands-Spaanse handelsbetrekkingen hadden zwaar te lijden onder de Spaanse Burgeroorlog en WO II. Relatief bleef het Nederlandse aandeel op de Spaanse markt weliswaar behouden, maar de totale omvang van de Spaanse buitenlandse handel was door het vele oorlogsgeweld en het internationale isolement in de naoorlogse jaren gehalveerd, en daarmee het Nederlands-Spaanse handelsvolume ook. Bijkomende factor was dat in 1948, toen er onderzoek werd verricht naar de Nederlandse handelspositie, de Franse en Duitse handel ook ingezakt waren, maar te verwachten viel dat deze twee economieën zich spoedig zouden herstellen en dan geduchte concurrenten van Nederland zouden worden. Tot 1950 toonde de Nederlandse-Spaans handel geen opleving, maar samenhangend met de politieke rehabilitatie van Spanje in de jaren '50 werd die wel verwacht.

Tot 1951 weigerde Spanje gebruik te maken van buitenlandse kredieten, zoals de Marshallhulp. Toen men wel eenmaal besloten had te profiteren van deze zogenaamde manipulatiekredieten, bracht het geen verlichting, omdat de geïmporteerde producten relatief steeds duurder werden en de geëxporteerde productie een waardevermindering ondergingen. Nederland wilde graag zijn positie op de Spaanse markt verbeteren, maar gezien de ongunstige omstandigheden kon dit in de eerste helft van de jaren '50 niet verwezenlijkt worden ¹³.

OVERZICHT CHEFS DE POSTE EN PERSONEEL

CHEFS DE POSTE

1937-1939	F. Schlosser, algemeen gevolmachtigde bij de Spaanse Republiek te Valencia en Barcelona
1938-1939	jhr. W.E. van Panhuys, Nederlands agent bij de Nationalistische Regering vanuit St. Jean de Luz (Fr.)
1939-1946	mr. C.H.J. Schuller tot Peursum, gezant
1946	P.E. Teppema, gezant
1946-1948	L.S.G.M. baron van Voorst tot Voorst, tijdelijk zaakgelastigde
1949-1950	mr. W.J.G. baron Gevers, tijdelijk zaakgelastigde

1951	jhr. L.M. de Brauw, tijdelijk zaakgelastigde
1951-1957	mr. W.C. graaf van Rechteren Limpurg, gezant en ambassadeur

GEZANTSCHAPSRADEN

1941-1943	jhr.mr. W.E. van Panhuys
1941-1943	mr. B.Ph. baron van Harinxma thoe Sloten, tevens gevolmachtigd minister, belast met opvang van vluchtelingen
1943-1944	A.J.D. Steenstra Toussaint

GEZANTSCHAPSSECRETARISSEN

1936-1941 jhr.mr. W.E. van Panhuys	1941-1943 jhr.mr. J.D. van Karnebeek
1941-1943 jhr. D. van Lennep	1944-1947 jhr. H.M. van der Wijck
1945-1949 J.C. van Beusekom, tevens hoofd van de consulaire afdeling	1947-1949 mr. A.C. Vroon, gezantschapssecretaris 2e klasse
1949-1951 mr. E.L.C. Schiff, tevens hoofd van de consulaire afdeling	1951-1956 mr. S. baron van Heemstra, tevens hoofd van de consulaire afdeling

KANSELIERS

1941-1944	G.P.C. Pichal
1948-1949	mej. M.A.H. Oosterwijk, kanselier 2e klasse
1949-1956	C.J. Grootenboer, kanselier 2e klasse

HANDELSSECRETARISSEN

1945-1950	J.L. Voûte
1950-1955	J.G. de Thouars

ATTACHÉS

1943-1944	E. Hertzberger, gezantschapsattaché
1947-1950	C.H. van Brink, gezantschapsattaché
1954-1961	dr. D. Goedhuis, burgerluchtvaartattaché

BILATERALE VERDRAGEN 1939-1954

24-1-1946	handel, betalingen (instellen modus vivendi)
25-4-1946	handel, betalingen (notawisseling betreffende modus vivendi)
13-7-1946	luchtvaart (overeenkomst m.b.t. bepaalde luchtvaartdiensten)
21-10-1946	handel (handelsovereenkomst, lijsten)
21-10-1946	betalingen (betalingsovereenkomst)
29-11-1947	handel (handelsovereenkomst)
8-10-1948	luchtvaart (overeenkomst ter regeling civiele luchtvaartdiensten)
30-10-1948	handel (aanvullende akte bij handelsovereenkomst 29-1-1947)
9-6-1949	handel (aanvullende akte bij handelsovereenkomst 29-1-1947)
23-5-1950	handel (overeenkomst inzake goederenruil, lijsten, brieven)
20-6-1950	luchtvaart (overeenkomst regelende burgerlijke luchtlijnen)
10-8-1951	handel (handelsovereenkomst)
14-9-1951	uitlevering (specificering 29-10-1894)
5-8-1952	handel (handelsovereenkomst)
20-7-1953	luchtvaart (wijziging 20-6-1950)
8-12-1953	handel (handelsovereenkomst)
27-3-1954	luchtvaart (wijziging bijlage 20-6-1950)

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

Het archief van de Nederlandse vertegenwoordiging te Spanje (1888) 1939-1954 overlapt voor een gedeelte de inventaris van het archief van het gezantschap te Madrid (1893) 1914-1930 (1935). Dit heeft voor de nummering als gevolg gehad dat deze inventaris aansluit op het laatste inventarisnummer van de gedeeltelijke voorganger.

Deze inventaris bestaat uit twee duidelijk gescheiden gedeelten: de periode van (1888) 1939-1952 en de periode 1952-1954 (waarin de invoering van de nieuwe decimale code).

Het archiefgedeelte over de jaren 1931-1939 is grotendeels verloren gegaan tijdens de burgeroorlog.

In de jaren 1936-1939 was de enige Nederlandse vertegenwoordiger in Spanje de heer Schlosser (een Duitser). Deze heeft, aldus een door de ambassadeur (het gezantschap werd op 4 maart 1954 verheven tot ambassade) in 1961 ingesteld onderzoek, het toen bestaande archief meegenomen via Valencia naar Barcelona. Toen ook in Barcelona de strijd tot een climax kwam verliet de heer Schlosser Barcelona en begaf zich met het archief naar het Franse Perpignan. Wat er gebeurd is met archief aldaar is niet bekend. De heer Schlosser is in een concentratiekamp overleden.

Het archief 1939-1954 vertoont een aantal hiaten.

De archieven zijn in 1961 en in 1971 aan het departement overgedragen.

DE VERWERVING VAN HET ARCHIEF

Overbrenging van een overheidsarchief

Inhoud en structuur van het archief

SELECTIE EN VERNIETIGING

Voor de inventarisatie hadden de archieven een omvang van 80 dozen (ca. 9 meter). Na schoning bedraagt de totale omvang van de archieven 49 dozen (ca. 5.5 meter).

ORDENING VAN HET ARCHIEF

Het archief 1939-1954 vertoont een aantal hiaten. Het duidelijkst is dit bij de ontbrekende agenda's van voor 1946. Opvallend is tevens dat sommige archiefstukken van voor 1946 geen registratuurkenmerken hebben zodat door de inventarisator moeilijk na te gaan viel in welke rubriek de dossiers thuis hoorden.

De ordening van de correspondentie 1939-1945, bij een vorige inventarisatie op onderwerp bij elkaar gevoegd, is in de meeste gevallen gehandhaafd aangezien deze grotendeels overeenkwam met de rubriekindeling van na 1945. Sommige rubrieken overlappen elkaar zoals D (Decoraties en handelsbelangen), deze rubriek werd gebruikt door de handelsafdeling van het gezantschap, E (Economische aangelegenheden) en F (Financiële zaken). Door middel van verwijzingen is gepoogd het overlappen te ondervangen.

De rubriek N (Diverse aangelegenheden betreffende Nederlanders) is een verzamelrubriek waarin men allerlei dossiers kan aantreffen.

Verwant materiaal**BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN**

Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

AFGESCEIDEN ARCHIEFMATERIAAL

Zie voor de inv.nrs. 1-548:

2.05.46 Inventaris van het archief van het gezantschap Spanje, 1814-1930 (1935).

PUBLICATIES

Carr, R., *Modern Spain 1875-1980* (Oxford, 1988)'De betrekkingen tussen Nederland en Spanje,' notitie AOD/ON, 29-8-1985, 10 p.'Franco en de VN. Nederlandse reacties op de toetreding van Franco-Spanje tot de VN', archiefonderzoek werkstuk, 1997Jong, L. de, *Het koninkrijk der Nederlanden in de tweede wereldoorlog*, deel 9 (Den Haag, 1979)Kersten, A.E., *Buitenlandse Zaken in ballingschap*. Groei en verandering van een ministerie 1940-1945 (Nijmegen, 1981)*Staatsalmanak voor het Koninkrijk der Nederlanden*, 1939-1950Stuyt, A.M., *Repertorium van door Nederland tussen 1813 en 1950 gesloten verdragen* ('s-Gravenhage, 1953)*Tractatenblad van het Koninkrijk der Nederlanden*, Cumulatieve Index op de jaargangen 1951-1970Vertegenwoordiging van Nederland in het buitenland, 1950-1955Verschoof, J., "Erst kommt das Fressen, dann die Moral." De Nederlandse houding in de toelatingsprocedures van Spanje en de Volksrepubliek China tot de Verenigde Naties', doctoraalscriptie Universiteit Utrecht, 1997

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDELEN

A. INVENTARIS (1888) 1939-1951

I STUKKEN VAN ALGEMENE AARD

- 549-551** Agenda's.
1946 en 1950-1951 2 banden, 1 deel
- 549** 1946 mrt. 1 - 1946 dec. 19
- 550** 1950 apr. 1 - 1951 mrt. 10
- 551** 1951 mrt. 10 - 1951 dec. 31; 1952 jan. 2 - 1952 jun. 10
halverwege begint de nieuwe decimale code; zie ook inv.nr. 711
- 552-554** Agenda's van de Handelsafdeling van het gezantschap.
1946-1947 en 1949-1951 3 banden
- 552** 1946 apr. - 1947 jul
- 553** 1949 mei - 1950 jun
- 554** 1950 jun. - 1951 sep

II STUKKEN BETREFFENDE BIJZONDERE ONDERWERPEN

SOCIALE EN CULTURELE ZAKEN (CODE A)

- 555** Stukken betreffende de culturele betrekkingen tussen Nederland en Spanje.
1946-1949 1 omslag
- 556** Stukken betreffende de activiteiten van de vereniging "Nederland in den vreemde" in Spanje.
1946-1951 1 omslag
- 557** Stukken betreffende de Spaanse inzending voor de herdenkingstentoonstelling van de vrede van Munster te Delft.
1948-1949 1 omslag
- 558** Stukken betreffende de Spaanse deelname in 1951 aan de Haagse conferentie inzake het internationale privaatrecht.
1949-1951 1 omslag

-
- 559** Stukken betreffende het Spaanse Instituut aan de Utrechtse universiteit.
1949-1952 1 omslag
- 560** Stukken betreffende de Spaanse maatregelen om de prijzen te
beheersen.
1950 1 omslag
- 561** Stukken betreffende een onderzoek naar de geboortedatum van de in
Spanje geboren Maria (Concepcion) Salida (Marmol).
1950-1951 1 omslag
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2027](#)
- 562** Stukken betreffende het Spaanse perswezen (o.a. een historisch
overzicht).
1951 1 omslag
- 563** Stukken betreffende de Spaanse inzending voor de tentoonstelling over
het Bourgondisch tijdperk in het Rijksmuseum te Amsterdam.
1951-1952 1 omslag

CONSULAIRE AANGELEGENHEDEN (CODE C)

- 564-591** Stukken betreffende en afkomstig van de Nederlandse (vice) consulaten
in Spanje (o.a. benoeming/ontslag personeel).
1888-1952 28 omslagen
1. alfabetisch geordend.
2. zie voor personeel consulaten tevens inv.nr. 724.
- 564** Alicante, 1908-1950
- 565** Almeria, 1909-1949
- 566** Barcelona, 1906-1952 (ook invnrs. 663 en 721)
- 567** Bilbao, 1921-1951
- 568** Cadiz, 1896-1946
- 569** Cartagena, 1914-1950
- 570** Castro-Urdiales, 1904-1947
- 571** La Coruna, 1898-1950
- 572** Denia, 1939-1950
- 573** El Ferrol, 1888, 1918 en 1940-1949
- 574** Gijon, 1909-1950
- 575** Granada, 1905-1948
- 576** Huelva, 1930-1946
- 577** Ibiza, 1905-1947

-
- 578** Leopoldstad (consulaat-generaal op Spaans Guinea en de Anabon eilanden), 1950-1951
- 579** Madrid (consulaat-generaal), 1907-1947
- 580** Malaga, 1904-1945
- 581** Palma de Mallorca, 1944-1949
- 582** Las Palmas de Gran Canaria, 1902-1949
- 583** Port Mahon, 1913-1952
- 584** San Sebastian, 1896-1950 (ook invnrs. 633 en 723)
- 585** Santa Cruz de Tenerife, 1933-1951
- 586** Santander, 1899-1946
- 587** Sevilla, 1916-1951
- 588** Tarragona, 1914-1950
- 589** Valencia, 1927-1952
- 590** Vigo, 1907-1944
- 591** Zumaya, 1897-1951
-
- 592** Stukken betreffende voorstellen voor de oprichting van de volgende Nederlandse (vice) consulaten in Spanje: Alcoy, Castellon, Ceuta, Gandia, Garrucha, Jerez de la Frontera en Melilla.
1904-1945 1 omslag
- 593** Stukken betreffende Nederlandse consulaire aangelegenheden in het Zuiden van Spanje.
1938 1 omslag
- 594** Stukken betreffende de Nederlandse consulaire dienst in Spanje in het algemeen (o.a. lijsten van consulaten).
1939-1951 1 omslag
- 595** Stukken betreffende het geven van instructies aan Nederlandse schepen door de Nederlandse consuls in Spanje.
1940 1 omslag
- 596** Stukken betreffende personeel werkend voor Nederlandse consulaten in Spanje.
1942-1943 1 omslag
- 597** Instructies inzake het verlenen van transitvisa (door Spanje) voor buitenlanders reizend per KLM, en voor de reis door Nederland.
1944-1946 1 omslag

- 598** Rapport van de consul-generaal te Madrid betreffende de Nederlandse consulaire vertegenwoordiging in Spanje. Afschrift. Met bijlagen
1945 1 katern

DECORATIES EN HANDELSBELANGEN (CODE D)

- 599** Stukken betreffende het al dan niet verlenen van Nederlandse onderscheidingen aan Nederlanders en buitenlanders in Spanje.
1936-1951 1 omslag
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2027](#)
- 600** Stukken betreffende het verlenen van buitenlandse onderscheidingen (m.u.v. Spaanse) aan Nederlands diplomatiek en consulaire personeel in Spanje.
1939-1952 1 omslag
- 601** Stukken betreffende Spaanse onderscheidingen verleend aan Nederlanders.
1939-1952 1 omslag
- 602** Stukken betreffende het personeel van de handelsafdeling van het gezantschap.
1945-1951 1 omslag
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2027](#)
- 603** Stukken betreffende de Duitse belangen in Spanje en met name de overname van deze door Nederland.
1946-1949 1 omslag
- 604-605** Stukken betreffende de regeling van het handels- en betalingsverkeer tussen Nederland en Spanje (o.a. bespreking verdragen).
1946-1950 1 pak, 1 omslag
- 604** 1946-1949
- 605** 1950
- 606** Stukken betreffende de belangen van Philips Iberica.
1947-1949 1 omslag
- 607** Rapporten van de economische afdeling van het gezantschap over de Spaanse buitenlandse handel over de jaren 1935 en 1947-1950.
Afschriften

1950-1951 1 omslag

ECONOMISCHE AANGELEGENHEDEN (CODE E)

- 608** Stukken betreffende de Nederlandse regeling van het handels- en betalingsverkeer met 'wit' Spanje.
1937-1938 1 omslag
- 609** Stukken betreffende het handelsverkeer tussen Nederland, resp. Nederlands-Indië en Spanje.
1937-1944 1 omslag
- 610** Stukken betreffende de organisatie en demobilisatie van de Spaanse industrie.
1939 1 omslag
- 611** Rapport van de waarnemend consul te Barcelona over de industrie in Catalonië. Met bijlage
1939 1 omslag
- 612** Stukken betreffende de economische situatie in Spanje.
1940 1 omslag
- 613** Stukken betreffende Spaanse voedselhulp aan bevrijd Nederland.
1944-1945 1 omslag
- 614** Stukken betreffende uitlatingen van de Spaanse minister van Handel en Nijverheid inzake Spaanse ravitaillering van bevrijde Europese landen.
1945 1 omslag
- 615** Stukken betreffende het bezoek van een niet-officiële Nederlandse financiële en commerciële commissie aan Spanje.
1945-1946 1 omslag
- 616** Stukken betreffende de handelsovereenkomst tussen Nederland en Spanje.
1946-1951 1 omslag
- 617** Stukken betreffende de Nederlandse Kamer van Koophandel in Madrid.
1947-1951 1 omslag

-
- 618** Stukken betreffende het proces van de Spaanse staat tegen Fokker.
1947-1951 1 omslag
- 619** Stukken betreffende de Nederlandse deelname aan de jaarbeurzen in
Barcelona.
1950-1951 1 omslag
- FINANCIËLE ZAKEN (CODE F)**
- 620** Stukken betreffende de kosten van asielverlening door Nederland aan
Spanjaarden ten tijde van de Spaanse burgeroorlog.
1937-1950 1 omslag
- 621** Stukken betreffende de overdracht van particuliere vorderingen in
Spanje aan de Nederlandse regering.
1940-1947 1 omslag
- 622** Stukken betreffende de financiering van het gezantschap te Madrid
(overmaking gelden via Tanger).
1941-1944 en 1948-1951 1 omslag
- 623** Stukken betreffende een onderzoek naar de financiële administratie van
het gezantschap en consulaat-generaal te Madrid.
1942-1945 1 omslag
- 624** Stukken betreffende vorderingen op de Nederlandse
vertegenwoordiging in Spanje.
1943-1950 1 omslag
- 625** Stukken betreffende eigendommen van Nederlandse vluchtelingen in
Spanje.
1944-1950 1 omslag
- 626** Stukken betreffende de Nederlandse bemoeienis bij overname of
liquidatie van Duits bezit in Spanje.
1945-1952 1 omslag
zie tevens inv.nr. 603
- 627** Stukken betreffende een Nederlandse lening voor de havenwerken te
Tanger.

1946-1947 1 omslag

- 628** Stukken betreffende de deblokkering van Nederlandse bezittingen in Spanje.
1946-1949 1 omslag

GEZANTSCHAPSZAKEN (CODE G)

- 629-632** Stukken betreffende het personeel van het gezantschap.
1938-1952 3 pakken, 1 omslag
zie tevens inv.nr. 602 en 724

629 A - G
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2027](#)

630 H - R
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2027](#)

631 S - T
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2027](#)

632 V - W
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2027](#)

- 633** Stukken betreffende de Nederlandse kanselarij te San Sebastian.
1945-1951 1 omslag

- 634** Stukken betreffende de Nederlandse gezant van het consulaat-generaal te Tanger.
1946-1947 1 omslag

- 635** Stukken betreffende de gezantschapsgebouwen in Madrid.
1946-1948 1 omslag

- 636** Stukken betreffende de commissie tot onderzoek naar de houding van Nederlandse diplomaten en consulaire ambtenaren in Spanje en Portugal tegenover Nederlandse uitgewekenen tijdens de Tweede Wereldoorlog.
1946-1949 1 omslag

- 637** Stukken betreffende de bezetting van het gezantschap te Madrid (o.a. bezuinigingen en reorganisatie).
1947-1952 1 omslag

- 638** Correspondentie van de heer en mevrouw E.N. van Kleffens met het gezantschap te Madrid.

1950-1951 1 omslag

639 Stukken betreffende het voorlichtingsbureau van het gezantschap.
1951-1952 1 omslag

LUCHTVAART (CODE L)

640 Stukken betreffende KLM vluchten over Spanje.
1938-1940 1 omslag

641 Stukken betreffende de vermeende levering van Nederlandse
vliegtuigen aan Spanje.
1939-1940 1 omslag

642 Stukken betreffende een eventuele concessieverlening aan de KLM door
Spanje.
1943 1 omslag

643 Stukken betreffende de restitutie door de Duitsers van het KLM vliegtuig
"Edelvalk".
1944-1951 1 omslag

644 Stukken betreffende de KLM lijn Amsterdam-Madrid-Lissabon.
1946 1 omslag

645 Stukken betreffende het door de KLM gewenste recht om lading te
vervoeren tussen Madrid en Zuid-Amerika.
1946 1 omslag

646 Stukken betreffende het KLM plan een luchtdienst tussen Zwitserland en
Spanje te openen.
1947 1 omslag

647 Stukken betreffende de luchtvaartovereenkomsten tussen Spanje en
Nederland.
1947-1950 1 omslag

648 Stukken betreffende het overvliegen van het Spaanse grondgebied door
Nederlandse militaire vliegtuigen.
1951 1 omslag

MILITAIRE ZAKEN (CODE M)

- 649** Stukken betreffende de recrutering van militair dienstplichtige Nederlanders in Spanje.
1939-1945 1 omslag

DIVERSE AANGELEGENHEDEN BETREFFENDE NEDERLANDERS (CODE N)

- 650** Stukken betreffende het Spaanse voornemen de Nederlander W.H. Stoon uit het land te zetten.
1937-1944 1 omslag
- 651** Stukken betreffende de bezoeken en het verblijf van oud-gezant dr M.W.R. van Vollenhoven aan Spanje.
1937-1948 1 omslag
- 652** Stukken betreffende opsporingen van Nederlanders in Spanje die o.a. lid zijn geweest van de "Internationale Brigades".
1937-1950 1 omslag
- 653** Stukken betreffende Nederlandse krijgsgevangenen (in Spanje) van de voormalige "Internationale Brigades".
1938-1942 1 omslag
- 654** Stukken betreffende de Nederlandse familie Nijssen in Spanje (o.a. Nederlanderschap).
1939-1945 1 omslag
- 655** Stukken betreffende nalatenschappen.
1940-1943 en 1947-1951 1 omslag
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2027](#)
- 656** Lijsten van Nederlandse vluchtelingen in Spanje. Met bijlagen
1940-1945 1 omslag
- 657** Stukken betreffende het overlijden van Nederlanders bij o.a. vliegtuigongevallen in Spanje.
1940-1951 1 omslag
- 658-661** Stukken betreffende wegens misdaden (o.a. politieke) gezochte

-
- Nederlanders en andere buitenlanders in Spanje.
1941-1952 4 pakken
- 658** B - H
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2028](#)
- 659** J - M
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2028](#)
- 660** N - S
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2028](#)
- 661** S - Z
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2028](#)
- 662** Stukken betreffende hulpverlening aan Nederlanders die met toestemming van de Duitse bezettingsautoriteiten door Spanje reizen.
1942 1 omslag
- 663** Stukken betreffende en klachten over het Nederlandse consulaat te Barcelona.
1942-1944 1 omslag
- 664** Stukken betreffende de evacuatie van joodse Nederlandse vluchtelingen onder bescherming van Spanje en Portugal.
1942-1945 1 omslag
- 665** Lijsten van Nederlanders vertrokken uit Gibraltar.
1943-1944 1 omslag
- 666** Stukken betreffende het verlies van het Nederlanderschap bij het in diensttreden bij een Spaanse paramilitaire organisatie.
1943-1944 1 omslag
- 667** Stukken betreffende naar Spanje uitgeweken en omgekomen Nederlanders.
1943-1946 1 omslag
- 668** Stukken betreffende de repatriatie van naar Spanje uitgeweken Nederlanders.
1943-1946 1 omslag
- 669** Stukken betreffende het bijhouden van de registers van de burgerlijke stand op het Nederlandse gezantschap te Madrid.
1943-1950 1 omslag

-
- 670** Stukken betreffende de van Nederlandse schilderijenroof verdachte Alois Miedl, en zijn verblijf in Spanje.
1943-1951 1 omslag
- 671** Stukken betreffende de in Spaans Marokko van spionage verdachte Nederlandse beschermeling Carlos Edery.
1944 1 omslag
- 672** Kennisgevingen behoud van Nederlanderschap.
1945-1951 1 omslag
- 673** Stukken betreffende de naturalisatie tot Nederlander van A.J. Adler.
1946 1 omslag
- 674** Stukken betreffende Nederlanders in Spaanse gevangenissen.
1946-1951 1 omslag
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2027](#)
- 675** Stukken betreffende de registratie (o.a. lijsten) van Nederlanders in Spanje.
1946-1952 1 pak
- POLITIEKE AANGELEGENHEDEN (CODE P)**
- 676** Stukken betreffende de erkenning van de Franco regering door Nederland.
1938-1939 1 omslag
- 677-678** Stukken betreffende algemene politieke zaken in Spanje.
1938-1951 2 omslagen
- 677** 1938-1945
- 678** 1946-1951
- 679** Stukken betreffende de politieke situatie in Tanger.
1939-1944 en 1950-1951 1 omslag
- 680** Stukken betreffende de politieke situatie in Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog.
1939-1948 1 omslag
- 681** Stukken betreffende de politieke situatie in Spaans en Frans Marokko.

	Met bijlagen 1939-1951	1 omslag
682	Stukken betreffende de Spaanse Hispaniteit beweging. 1940-1946	1 omslag
683	Stukken betreffende de verhouding tussen Nederland en Spanje (o.a. persberichten). Met bijlagen 1940-1951	1 omslag
684	Stukken betreffende asiel tijdens de burgeroorlog verleend door de Nederlandse regering aan Spanjaarden. 1941-1942	1 omslag
685	Stukken betreffende de restauratie van het Spaanse koningschap. 1941-1951	1 omslag
686	Stukken betreffende de militaire positie van Spanje. 1943 en 1945-1951	1 omslag
687	Stukken betreffende de in Spanje aanwezige ontvreemde diamanten van de Nederlander Dr A. Wijnberg. 1944-1950	1 omslag
688	Stukken betreffende de Spaanse vertegenwoordiging in Nederland. 1944-1951	1 omslag
689	Stukken betreffende het Spaanse voorstel geallieerde kinderen in Spanje op te nemen en Spaanse Sint Nicolaas geschenken voor Nederlandse kinderen. 1945-1947	1 omslag
690	Stukken betreffende de boycot van Spanje door de V.N.. 1945-1951	1 omslag
691	Stukken betreffende de Spaanse binnen- en buitenlandse oppositie tegen het Franco bewind. 1945-1951	1 omslag
692	Stukken betreffende politiek/economische aangelegenheden gemeld aan de Nederlandse gezant/zaakgelastigde te Madrid.	

	1946-1950	1 omslag
693	Stukken betreffende de verhouding tussen kerk en staat in Spanje. 1946-1951 zie tevens inv.nr. 756	1 omslag
694	Stukken betreffende de Spaanse economische situatie. 1946-1951 zie tevens E	1 omslag
695	Stukken betreffende de Marokkaanse 'rebellenvoer' Abdul Karim. 1947 en 1951	1 omslag
696	Stukken betreffende de Spaanse 'opneming' in het Amerikaanse "Marshall" plan. 1947-1951	1 omslag
697	Stukken betreffende de benoeming van Jhr Mr van Vredenburg tot administrateur van de internationale Tanger zone. 1948	1 omslag
698	Stukken betreffende het vriendschapsverdrag tussen Spanje en Amerika en de Spaanse terughoudendheid bij de ondertekening van de conventie van Genève. 1949-1952	1 omslag
699	Stukken betreffende de diplomatieke betrekkingen tussen Spanje en Indonesië. 1950-1951	1 omslag
SCHEEPVAART (CODE S)		
700	Stukken betreffende de moeilijkheden voor Nederlandse schepen vanwege de Spaans Nationale regeling goederen met nationale of met schepen van het land van bestemming te vervoeren. 1938-1939	1 omslag
701	Stukken betreffende aanhoudingen en verbeurdverklaringen door de Spaanse autoriteiten van Nederlandse schepen en de dientengevolge eisen tot schadevergoeding. 1938-1950	1 omslag

-
702	Stukken betreffende de Spaanse handelsvloot. 1943-1950	1 omslag
703	Stukken betreffende repatriatie en desertie van Nederlandse zeelieden. 1945-1951 Openbaarheid beperkt tot 01-01-2027	1 omslag
704	Scheepsverklaringen. 1946 en 1950	1 omslag
705	Stukken betreffende de strafzaak tegen de Nederlander A.Th. Sandig van het jacht "Flying Dutch". 1946-1951	1 omslag
706	Stukken betreffende de vrije zone haven Vigo. 1947-1948	1 omslag
707	Stukken betreffende de Spaanse visserij. 1947-1948	1 omslag
708	Stukken betreffende bezoeken van vaartuigen van de Nederlandse Koninklijke marine aan Spaanse havens. 1947-1951	1 omslag
709	Stukken betreffende de scheepvaart tussen België en Spanje. 1949	1 omslag
710	Stukken betreffende schipbreuken van Nederlandse schepen. 1950-1952	1 omslag

B. INVENTARIS PERIODE 1952-1954***I STUKKEN VAN ALGEMENE AARD***

711-717	Agenda's. 1952-1954	7 banden
711	1952 jan. 2 - 1952 jun. 10	
712	1952 jun. 10 - 1952 okt. 25	
713	1952 okt. 25 - 1953 apr. 14	
714	1953 apr. 7 - 1953 aug. 31	
715	1953 aug. 17 - 1954 jan. 29	
716	1954 jan. 29 - 1954 jul. 1	
717	1954 jul. 1 - 1954 dec. 31	

II STUKKEN BETREFFENDE BIJZONDERE ONDERWERPEN**'ALGEMEEN' (CODE 0)**

718	Stukken betreffende de correspondentie van de Spaanse Evangelische Kerk met de Wereldraad te Génève. 1952	2 stukken
719	Stukken betreffende het Eucharistisch Congres te Barcelona. 1952	1 omslag
720	Stukken betreffende economische en arbeidscongressen in Spanje. 1952-1953	1 omslag

ORGANISME (CODE 1)

721	Stukken betreffende het consulaat te Barcelona (o.a. verheffing tot consulaat-generaal). 1952-1954	1 omslag
722	Stukken betreffende de verheffing van het gezantschap te Madrid tot ambassade. Met bijlagen 1953-1954	1 omslag
723	Stukken betreffende de Nederlandse kanselarij te San Sebastian. 1952-1954	1 omslag

- 724** Stukken betreffende personeel van de Nederlandse consulaten en het gezantschap te Spanje.
1900-1954 1 pak
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)
zie tevens inv.nrs. 602 en 629-632

PROTOCOL (CODE 2)

- 725** Stukken betreffende de dankbetuiging van Prins Bernhard in de Spaanse pers n.a.v. de hulpverlening i.v.m. de watersnoodramp in Nederland.
1953 1 omslag
- 726** Stukken betreffende het verlenen van Nederlandse onderscheidingen aan Nederlanders en buitenlanders in Spanje.
1952-1954 1 omslag
- 727** Stukken betreffende het Nederlandse Koninklijk Huis (o.a. Spaanse persberichten).
1953-1954 1 omslag

JURIDISCHE AANGELEGENHEDEN (CODE 3)

- 728** Stukken betreffende de 'ontvijanding' van diverse personen, en de kwestie van de vijandelijke vermogens in Spanje.
1945-1954 1 omslag
- 729** Stukken betreffende de tegoeden van Nederlandse vluchtelingen in Frankrijk en Spanje.
1945-1954 1 omslag
- 730** Stukken betreffende Spaanse en Nederlandse krijgsgevangenen in de Sovjet-Unie.
1953-1954 1 omslag
- 731** Stukken betreffende uitleveringsverzoeken van Nederland aan Spanje.
1948-1954 1 omslag
- 732** Stukken betreffende de Spaanse deelname aan de achtste zitting van de Haagse Conferentie inzake internationaal privaatrecht.
1954 1 omslag

-
- 733** Lijst van Nederlanders woonachtig in Spanje. Met bijlagen
1953 1 stuk
- 734** Stukken betreffende het verlies van de Nederlandse nationaliteit.
1953 1 omslag
- 735** Stukken betreffende onderzoeken naar de nationaliteit van diverse
personen (o.a. Nederlanders).
1953-1954 1 omslag
- 736** Stukken betreffende politieke arrestaties en processen in Spanje.
1952-1953 1 omslag
- 737** Stukken betreffende aanhouding en repatriëring van Nederlanders in
Spanje.
1952-1954 1 omslag
- 738** Stukken betreffende de arrestatie en mishandeling van J. Ouwerkerk op
Mallorca.
1953-1954 1 omslag
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)
- 739** Stukken betreffende het verkrijgen van de huwelijksakte van W.P.
Fokkelman.
1954 1 omslag
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)
- 740** Stukken betreffende overlijdensakten van Nederlanders.
1952-1954 1 omslag
- 741** Stukken betreffende nalatenschappen.
1952-1954 1 omslag
- AANGELEGENHEDEN VAN OPENBARE ORDE, OPENBARE
ZEDELIJKHEID, OPENBARE GEZONDHEIDSZORG, OPENBARE
VEILIGHEID, VOLKSHUISVESTING, LEEFMILIEU (CODE 4)**
- 742** Stukken betreffende de begrafenis van een Nederlandse zeeman en de
protestantse begraafplaats (met o.a. Nederlandse graven) in Barcelona.
1953-1954 1 omslag

**WATERSTAAT, VERKEER EN VERVOER, VERBINDINGEN EN
ELEKTRONICA (CODE 5)**

- 743** Stukken betreffende de Nederlandse uitvoering van havenwerken in Spanje.
1954 1 omslag
- 744** Stukken betreffende ongevallen aan boord van Nederlandse schepen.
1952-1954 1 omslag
- 745** Stukken betreffende averij c.q. het vergaan van Nederlandse schepen in Spaanse wateren.
1952-1954 1 omslag

ECONOMIE, MIGRATIE, ARBEID (CODE 6)

- 746** Stukken betreffende algemene economische aangelegenheden in Spanje.
1954 1 omslag
- 747** Stukken betreffende de bouw van Amerikaanse militaire bases in Spanje.
1953-1954 1 omslag
- 748** Stukken betreffende economische en commerciële activiteiten van de Nederlandse consulaten in Spanje.
1951-1952 1 omslag
- 749** Stukken betreffende de deelname van Nederlandse bedrijven aan het bouwen van fabrieken in Spanje.
1953-1954 1 omslag
- 750** Stukken betreffende de Spaanse deelname aan de internationale landbouw conferentie te Parijs.
1952-1953 1 omslag

SOCIALE AANGELEGENHEDEN (CODE 7)

- 751** Stukken betreffende de watersnoodramp van 1953 in Spanje. Met bijlagen

---

1953-1954 1 omslag

CULTURELE AANGELEGENHEDEN (CODE 8)

752 Stukken betreffende de uitwisseling van studiebeurzen voor het hoger onderwijs tussen Nederland en Spanje.
1951-1954 1 omslag

STAATSKUNDE, LANDSVERDEDIGING, INTERNATIONALE ORGANISATIES (CODE 9)

A. BINNENLANDSE STAATSKUNDE

753 Stukken betreffende de Spaanse binnenlandse politieke verhoudingen en partijen. Met bijlagen
1947-1953 1 omslag

754 Stukken betreffende het Spaanse staatshoofd generaal Franco.
1952-1953 1 omslag

755 Stukken betreffende het Spaanse ministerie van Buitenlandse Zaken.
1952-1953 1 omslag

756 Stukken betreffende de verhouding tussen kerk en staat in Spanje.
1952-1953 1 omslag
zie tevens inv.nr. 693

757 Stukken betreffende de wijziging van het statuut van Tanger.
1952-1954 1 omslag

B. BUITENLANDSE BETREKKINGEN

758 Stukken betreffende de Spaanse buitenlandse betrekkingen. Met bijlagen
1952-1953 1 omslag

C. MILITAIRE VERDEDIGING

759 Stukken betreffende de Spaanse militaire verdediging.
1952-1953 1 omslag

760 Stukken betreffende het vliegen over en landen in Spanje van

---

buitenlandse militaire toestellen.

1952-1953

1 omslag

761

Stukken betreffende Nederlandse contacten met buitenlandse (o.a. Amerikaanse) militaire aankopende instanties in Spanje.

1952-1953

1 omslag

762

Stukken betreffende Nederlandse vlootbezoeken aan Spaanse havens.

1952-1954

1 omslag

763

Stukken betreffende militaire besprekingen tussen Spanje en Amerika.

1953

1 omslag

764

Stukken betreffende de Spaanse militaire belangstelling voor de nabijheidsbuizen van Philips.

1954

1 omslag

INTERNATIONALE ECONOMISCHE EN ARBEIDSORGANISATIES (CODE 996)

765

Stukken betreffende de Spaanse toetreding tot de internationale Tinovereenkomst.

1954

1 omslag

INTERNATIONALE CULTURELE- EN WETENSCHAPPELIJKE ORGANISATIES (CODE 998)

766

Stukken betreffende de Spaanse toetreding tot de UNESCO.

1952-1953

1 omslag